

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์ “ธมฺมปกาสน — ประกาศธรรม”

ธมฺมปกาสน อ่านแบบภาษาบาลีว่า **ด้า - มะ - ปะ - กา - สะ - นะ** มาจากคำว่า **ธมฺม** (สิ่งที่มีจริง, คำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า) กับคำว่า **ปกาสน** (ประกาศ, แสดง, เปิดเผย) รวมกันเป็น **ธมฺมปกาสน** แปลว่า **ประกาศธรรม, ประกาศสิ่งที่มีจริง, ประกาศคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า** เพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่นจะได้มีความเข้าใจอย่างถูกต้อง

ข้อความในพระสูตรทั้งหลาย เช่น ในพระสูตรตันตปิฎก สังยุตตนิกาย สคาถวรรค ฐนัญชาโนสูตร มีข้อความที่แสดงถึงบุคคลที่เมื่อได้ฟังพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงประกาศแล้ว เกิดความเข้าใจอย่างถูกต้องตรงตามความเป็นจริง ก็กล่าวชื่นชมในพระภาษิต (คำ) ที่พระองค์ตรัส ว่า

“ข้าแต่พระโคตมผู้เจริญ ภาษิตของพระองค์แจ่มแจ้งนัก ข้าแต่พระโคตมผู้เจริญ ภาษิตของพระองค์แจ่มแจ้งนัก พระโคตมผู้เจริญทรงประกาศพระธรรมโดยปริยายเป็นอันมาก เปรียบเหมือนบุคคลหงายของที่คว่ำ เปิดของที่ปิด บอกทางแก่คนหลงทาง หรือส่องประทีปในที่มืด ด้วยคิดว่า คนมีจักขุ ย่อมเห็นรูปได้ ฉะนั้น”

ในพระสูตรตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ดิกนิบาต ปฏิจฉันนสูตร มีข้อความที่แสดงไว้ว่า

“พระธรรมวินัยที่พระตถาคตประกาศแล้ว เปิดเผย จึงจะดี แต่ถ้าปกปิดไว้ไม่ดี”

พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง เป็นคำจริง เป็นวาจาจริงจะเป็นคำอนุเคราะห์เกื้อกูลให้ผู้ฟังผู้ศึกษาเข้าใจถูกเห็นถูกตามความเป็นจริง เกิดจากการตรัสรู้ของพระองค์ ที่กว่าจะได้ตรัสรู้นั้นพระองค์ต้องบำเพ็ญพระบารมีสะสมคุณความดีประการต่างๆ เมื่อครั้งที่ยังเป็นพระโพธิสัตว์ตลอดระยะเวลาที่ยาวนานถึงสี่อสงไขยแสนกัปป์ ทั้งหมดก็เพื่อประโยชน์เกื้อกูลแก่สัตว์โลกให้มีความเข้าใจถูกเห็นถูกในลักษณะของสภาพธรรมตามความเป็นจริง เมื่อทรงตรัสรู้แล้ว ทรงมีพระมหากรุณาแสดงพระธรรมตลอด ๔๕ พรรษา ตั้งแต่เริ่มประกาศพระศาสนาจนกระทั่งถึงเวลาที่พระองค์จะจนจะเสด็จดับขันธปรินิพพาน จะเห็นว่าพระธรรมมีค่ามาก ทำให้ผู้ได้ฟังได้ศึกษามีความเข้าใจถูกเห็นถูกเป็นไปเพื่อขัดเกลาละคลายกิเลส จนกว่ากิเลสจะดับหมดสิ้น เป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูลเท่านั้น

การที่พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงจะรุ่งเรืองสืบต่อไป ก็ต่อเมื่อมีผู้ศึกษามีความเข้าใจถูกเห็นถูกตามความเป็นจริงแล้วประกาศ แสดง เปิดเผย เพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น เป็นการแสดงสิ่งที่มีจริงตรงตามพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง **ไม่ใช่คำของตนเอง และไม่ใช่วิचारคิดเอาเอง** เพราะฉะนั้นแล้วการประกาศธรรมก็คือ การแสดง เปิดเผยให้คนได้เข้าใจธรรม เพราะสิ่งที่มีจริงทั้งหมด เป็นธรรม แต่เพราะไม่รู้ว่าเป็นธรรม จึงต้องมีผู้ประกาศธรรมให้เข้าใจถูกต้องว่า นั่นเป็นธรรม บุคคลผู้กล่าวเช่นนั้น เป็นผู้ประกาศธรรม ซึ่งเป็นผู้ที่พูดความจริงในสิ่งที่มีจริงๆ ให้บุคคลอื่นได้เข้าใจอย่างถูกต้อง

คำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหรือพระพุทธศาสนา ยิ่งประกาศ ยิ่งเปิดเผย ก็ยิ่งรุ่งเรือง จะเห็นได้ว่า คำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถูกปกปิดด้วยคำของบุคคลอื่นนานแสนนาน ถึงเวลาแล้วที่เมื่อมีใครก็ตามที่เข้าใจถูกต้อง ก็ช่วยกันประกาศความจริง แสดงความจริง เพราะกว่าใครจะมีโอกาสได้ฟังคำจริงที่ถูกต้องซึ่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ดีแล้วนั้นเป็นโอกาสที่หายาก จึงต้องช่วยกันประกาศ แสดง เปิดเผยคำจริงของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อพระธรรมจะได้รุ่งเรืองและกระจ่าง ไม่ต้องหวั่นเกรงอะไรเลยทั้งสิ้น เพราะว่าเป็นคำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เมื่อมีบุคคลผู้ประกาศธรรม เปิดเผยธรรม จึงเป็นเหตุให้บุคคลผู้สะสมมาดี มีโอกาสได้ฟังได้ศึกษา สะสมความเข้าใจถูกเห็นถูกไปตามลำดับ บุคคลผู้ที่ได้ฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรม ซึ่งเป็นคำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อันเป็นวาจาจริงจะ แสดงให้เข้าใจสิ่งที่มีจริงตามความเป็นจริงแล้ว มีความเข้าใจไปตามลำดับ ก็จะเห็นพระคุณของพระธรรมที่พระองค์ทรงแสดงว่า ถ้าพระองค์ไม่ทรงแสดงสภาพธรรมพร้อมด้วยเหตุและผลอย่างละเอียดแล้ว สัตว์โลกทั้งหลายย่อมไม่สามารถพ้นไปจากความเห็นผิด และความไม่รู้ในลักษณะของสภาพธรรมที่ปรากฏได้ ถ้าบุคคลใดไม่ศึกษาพระธรรม ไม่ฟังพระธรรมด้วยความเคารพ แต่คิดเอาเองว่าเข้าใจธรรมแล้ว ก็ย่อมจะเป็นผู้ที่ประมาทอย่างแท้จริง ประมาทในพระปัญญาคุณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ย่อมมีความเข้าใจผิดคลาดเคลื่อนได้ แต่ว่าถ้าศึกษาพระธรรม ฟังพระธรรมอยู่เสมอ บ่อยๆ เหนื่อยๆ ด้วยความเคารพ ละเอียดรอบคอบพิจารณาไตร่ตรองในเหตุในผล ก็ย่อมมีความเข้าใจที่ถูกต้อง มั่นคงในความเป็นจริงยิ่งขึ้น จากที่มากไปด้วยความไม่รู้ก็ค่อยๆ เข้าใจถูกเห็นถูกขึ้น และถ้าได้ศึกษาต่อไป ด้วยความเป็นผู้เห็นค่าของสิ่งที่มีค่าที่สุด สะสมความเข้าใจยิ่งขึ้น กุศล คุณความดีประการต่างๆ ก็จะเพิ่มพูนขึ้นในชีวิตประจำวันคล้อยตามความเข้าใจที่ถูกต้อง เพราะเหตุว่าปัญญานำไปในกิจทั้งปวงที่เป็นกุศล ปัญญารู้ว่า แต่ก่อนนี้อาจจะเคยเป็นคนที่ไม่สนใจที่จะทำดีเลย แต่พอได้ฟังพระธรรมแล้ว ก็เข้าใจว่าถ้าไม่ทำดี ขณะนั้นก็ใช่นอกสุทธพอกพูนหนาแน่นขึ้น

มรดกที่ล้ำค่าที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงมอบแก่พุทธบริษัท คือคำจริงทุกคำ คือพระธรรมวินัย เพราะฉะนั้นทุกคนถ้าเห็นคุณอย่างนี้ บูชาคุณด้วยความเป็นผู้ตรง ศึกษาธรรมให้เข้าใจ ประกาศคำสอนที่ถูกต้องเพื่อให้คนอื่นได้มีโอกาสได้รู้ได้เข้าใจถูก ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในชาติต่อๆ ไป เพราะเหตุว่าถ้าไม่มีใครกล่าวคำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วใครจะรู้ว่าอะไรถูกอะไรผิด

จึงถึงเวลาแล้วที่จะศึกษาพระธรรมวินัยให้เข้าใจให้ถูกต้องเพื่อดำรงรักษาพระศาสนา เพราะชีวิตสั้นมาก สิ่งทีประเสริฐที่สุดคือ ได้เข้าใจธรรม และประพฤติปฏิบัติทุกอย่างรวมถึงการประกาศพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ดีแล้วด้วย ที่จะเป็นการสืบต่อทะนุบำรุงพระพุทธศาสนาให้เจริญมั่นคงยั่งยืนต่อไป.

ชมรมบ้านธัมมะ มศพ. : www.dhammadhomefellowship.com, โทร . ๐๘๑-๘๓๒๐๕๗๗